

Tool 5: De drie horizonskaart: Waar wil je naartoe?

De 3-horizonskaart¹

Doel:

Met deze tool kan je gaan naar een meer gedetailleerd toekomstperspectief. Daaruit kan je doelen en actiepunten voor de nabije, de middellange en de verre toekomst uitzetten. Het hoeft niet de bedoeling te zijn dat je die allemaal gaat realiseren. Een plan voor de toekomst kan je opvolgen en aanpassen. 'Geen plan' kan je niet aanpassen. Wanneer je de grote lijnen van een plan in je hoofd hebt, kan je:

- Nagaan hoe een nieuw initiatief in jouw persoonlijk toekomstplan past. Daarna kan je bekijken hoe en hoe intensief je meewerkt aan de realisatie daarvan. Het is niet de bedoeling dat je hiermee nieuwe initiatieven blokkeert. Het is wel de bedoeling dat je zelf reflecteert in welk mate een nieuw initiatief iets is waarin je een trekkende, ondersteunende of uitvoerende rol wil spelen (Achtergaele & Moons, 2022²).
- Zelf initiatieven nemen om je loopbaan aan te passen aan wat jij haalbaar en belangrijk vindt. Je kan bijvoorbeeld in de vakgroep taken en rollen herverdelen zodat iedereen meer kan doen waar die energie van krijgt (Achtergaele & Moons, 2022).
- In gesprek gaan met je leidinggevendenden om samen te kijken waar er kansen liggen om bepaalde taken minder te doen en andere meer (denk aan de hoge ambities!). Je hebt nu een sterk toekomstplan in handen waarin verschillende mogelijkheden/alternatieven in een tijdslijn uitgezet zijn. Dit biedt kansen op een constructieve onderhandeling waar geven en nemen centraal staat.

Hoe pak je dit aan?

1. Neem het materiaal dat je al uitwerkte met:
 - De tijdlijn (*Tool 1*)
 - Je sterktes (*Tool 2*)
 - Jouw persoonlijk visie op factoren die voor jou belangrijk zijn (*Tool 3*)
2. Je gaat dit materiaal uitwerken door het op verschillende lijnen te plaatsen. De lijnen 'ontwikkelen' en 'uitdoven' en het lichtgekleurde deel 'behouden' zijn lijnen als voorbeeld. Een lijn voor jou kan op gelijk welk tijdstip moment beginnen of eindigen en kan op gelijk welke hoogte beginnen of eindigen. Als je iets al sterk ontwikkeld hebt, dan start die lijn niet onderaan het blad, maar een stuk hoger.
3. Groepeer het materiaal in zinvolle gehelen. Sterktes komen dan samen met factoren uit de bevraging en wat je aan het doen bent, gebaseerd op de tijdslijn. Als je één van deze tools niet gebruikt hebt, is dat normaal gezien geen probleem.
4. Begin met datgene wat je wil behouden.
 - Bekijk over welke tijdspanne.
 - Bedenk wat je daarmee wil doen: vertaal het naar actiepunten.
 - Denk in termen van mogelijkheden. Je blijft beter duurzaam inzetbaar als je verschillende wegen naar een doel openhoudt, dan wanneer je je op één idee vastpint. Bedenk dus voor elke actie twee tot drie andere opties om dit te behouden.

¹ Jones, P. & Van Ael, K. (2022). *Design systems through complex systems*. BIS Publisher.

² Achtergaele, & M. Moons, K. (2022). *Leiderschap en rollen op school*. [Niet gepubliceerd document]. UC Leuven-Limburg, Education & Development.

5. Ga na wat je wil laten uitdoven. We kiezen bewust voor de term 'uitdoven' omdat iets van de ene op de andere dag niet meer doen, meestal niet gaat.
 - Denk goed na over het beginpunt. Als je bijvoorbeeld vanaf volgend jaar liever niet meer meewil op een meerdaagse uitstap en het programma is in grote mate van jou afhankelijk, heb je dat misschien niet op één jaar gerealiseerd.
 - Denk ook goed na over de hoogte van het eindpunt. In welke mate wil je het laten uitdoven. In het voorbeeld kan je je sterktes misschien nog wel blijven inzetten door nog wel langer mee te draaien in de groep die de meerdaagse uitstap voorbereidt.
 - Wees streng in wat je wil! Sommige leerkrachten willen bijvoorbeeld geen les meer geven naar het einde van hun loopbaan toe. Als je dit graag wil, ga daar dan ook voor, maar doe dit met een open en constructieve mind set. Misschien is het wel haalbaar om minder les te geven in plaats van helemaal niet.
6. Kies nu wat je wil ontwikkelen.
 - Zet eerst je ambities uit voor de toekomst. Denk aan het beginpunt en aan de hoogte ervan op de verticale as. Zorg dat je ambities niet allemaal op dezelfde hoogte eindigen. Dan ben je gedwongen om voor jezelf te bepalen waar je grootste ambitie ligt. Bepaal de tussenliggende acties die nodig zijn om dit te realiseren.
 - Ga nu spelen met de horizontale as en bepaal welke doelen op kortere/langere termijn kunnen gerealiseerd worden. Misschien is het ene doel in tijd ook afhankelijk van het andere.
 - Maak vervolgens een tweede versie waar je begint te spelen met de hoogte (ontwikkelen – uitdoven) én met de tijd zodat alles goed op elkaar afgestemd is. Denk daarna hoe je datgene wat je wil laten uitdoven kan compenseren. Soms is het niet mogelijk iets (volledig) te laten uitdoven. Denk na over vaardigheden die je bijkomend kan ontwikkelen om datgene wat je niet kan laten uitdoven meer haalbaar te maken.
 - Ontwikkel hier zeker meerdere mogelijkheden. Je realiseert je doelen meer als je bepaalt wat verschillende wegen ernaar toe zijn.
7. Bespreek je 3-horizonskaart met meerdere anderen. Door het te delen:
 - Verduidelijk je het voor jezelf;
 - Krijg je zinvolle feedback;
 - En ga je er meer werk van maken.

